

КӘСІПОРЫН ЖӘНЕ ОНЫҢ КАСИПКАЦИЯ

Кәсіпорын – қоғамдағы еңбек бөлінісі жүйесіндегі оқшауланған дербес өндірістік-шаруашылық бірлік, яки заңды тұлға құқығы берілген шаруашылық жүргізуші субъект; өндірістік-шаруашылық қызметті ұйымдастырудың негізгі нысаны. Ол әлеуметтік қажеттіліктерді қанағаттандыру және пайда алу мақсатымен еңбек ұжымын пайдалана отырып, өнім(тауар) өндіреді, жұмыстарды орындайды, қызметтер көрсетеді және өндіріс құрал-жабдығы мен басқа да мүлікке меншік нысандарына қарамастан заңды тұлға ретінде және шаруашылық есеп принципіне сүйеніп әрекет етеді.

**Кәсіпкерлік тәуекел – бұл
бизнестің түріне байланысты
компания қызметінің тәуекелі.**

**Қаржылық
тәуекел**

**Коммерциялық
тәуекел**

**Өндірістік
тәуекел**

Тәуекелділік ұғымы кәсіпорын ресурстарының бір бөлігін жоғалту ықтималдылығы.

Нарықтық экономикасы дамыған елдердің тәжірибесі бизнестің тәуекелсіз болмайтынын көрсетеді.

Тәуекелді өзін-өзі сақтандыру есебінен және хеджиралау жолымен тәуекелдің бөліктерін басқа фирмаларға беру арқылы азайтуға болады. Шет елдерде тәуекелді азайтудың кең тараған тәсілі – **хеджиралау (аудармасы – жоғалтулардан сақтау)**.

1. Кәсіпорын экономикасы ғылыми пән. Оның зерттеу объектісі кәсіпорын және зерттелетін заты – заңдар мен заңдылықтар.
2. Қоғамның өмір сүруі мен дамуына қажетті материалдық игіліктерді жасау процесі өндіріс деп аталады.
3. Өндіріліген өнім көлемінің материалдық өндіріс саласында шығарылған еңбектің шамасына қатынасы арқылы – еңбек өнімділігінің сыйымдылығы анықталады.
4. Кәсіпорында баға белгілеу процесіне тұтынушылар, нарықтық орта, тауар қозғалысы арналарының қатысуылары және мемлекет сияқты бірнеше факторлар әсер етеді.
5. Ағылшын тілінен аударғанда инвестиция күрделі қаржы салу ұғымын білдіреді.
6. Жылдық табысты капитал салымына бөлу арқылы шығынды өтеу мерзімі анықталады.

1. Пайданы өнімнің өзіндік құныны бөлу арқылы рентабельділік анықталады.
2. . Тәуекел ұғымын қарастырғанда негізгі тәуекел аймақтарын қарастыру керк. Нгеізінен тәуекелдің негізгі 5 тәуекел аймақтары бар.
3. Кәсіпорынның банктермен және басқа да қаржы институттарымен қарым – қатынас барысында өндірістік тәуекел пайда болады.
4. Кәсіпорын экономикасы ғылыми пән. Оның зерттеу объектісі заңдар мен заңдылықтар және зерттелетін заты кәсіпорын .
5. Айналым капиталы айналым қорлары және айналым құралдары болып екіге бөлінеді.
6. Еңбекақы төлеудің біркелкі тарифтік торында 21 тарифтік разряд бар.

Кәсіпорынның инновациялық қызметі – капитал салымдары түріндегі инвестицияны қажет етеді.

Инновациялық қызметі ғылыми зерттеулер немесе күнделікті қызметте қолданатын технологиялық үрдіс жетілдірілген және жаңа өнімде басқа ғылыми техникалық жетістіктердің іске асуына бағытталған үрдіс.

Инновациялық жоба – кәсіпорынның даму мақсатына жету уақытта, кеңістікте инновациялық үрдістерді ұйымдастыруға арналған іс – шаралардың жиынтығы және осы шараларды сипаттайтын, дәлелдейтін құжаттар пакеті. Жоба нысанындағы іс – шараларға нақты капиталды өсіру немесе пайда алу мақсатымен салынатын ақша қаражаттары инвестициялық жоба деп аталады.

ИННОВАЦИЯ

Кәсіпорынның көрсететін қызмет түрлері

- туристік саяхат маршруттарын ұсыну және есептеу ;
- қажетті барлық ақпаратпен қамтамасыз ететін, әлемнің барлық авиакомпаниялары жайлы, саяхат маршрутының ерекшелігі мен елге келу уақыты жайлы толық ақпарат беру

Кәсіпорынның көрсететін қызмет түрлері

Тұтынушының саяхаттауға байланысты туындайтын барлық сұрақтарына нақты және толық жауап беру, ақпараттандыру;

Дүние жүзіндегі кез келген қаладағы жоғары деңгейде қызмет көрсететін отельдеді, қонақ үй кешендерін таңдауға көмектесу және де қонақ үйлерді интернет желісі бойынша онлайн режимінде брондау

Кәсіпорынның қаржы экономикалық қызметі

- турфирма рентабельділігін білу үшін, оның экономикалық қаржылық жағдайын талдау, яғни шығындар мен кірістерді бөліп көрсету керек.

1. Қаржылық жағдай тұрақты, тұрақсыз және дағдарыстық болуы мүмкін.

Кәсіпорынның қаржылық тұрақтылығы

- бұл тәуекелділіктің мүмкін болатын деңгейінде төлем қабілеттілігі мен несие қабілеттілігін сақтай отырып, табысты өсіру негізінде қаржыны тарату мен пайдалану арқылы кәсіпорынның дамуын көрсететін қаржы реурсының жағдайы

КӘСІПОРЫННЫҢ ТАБЫСЫ

- Табыс кәсіпорын қызметіндегі атқаратын ролі үлкен, ол кәсіпорынның мүлкінің ұлғаюының, қарыз құжаттар тартудың, жалпы әлеуметтік-экономикалық дамуының алғы шарты болып табылады. Табыс таппай кәсіпорын кредиторлар мен инвесторлар тарапынан қосымша қаражаттар тарту мүмкіндігіне үміт арта алмайды. Сонымен қатар, табыс кәсіпорынның ішкі қаржылық мұқтаждықтарының негізгі көзі болып қоюмен шектеліп қана қоймайды, ал қоғам өмірінде, мемлекеттік бюджет ресурстарының, бюджеттен тыс қорлардың және қайырымдылық қорларының қаражаттарының қалыптасуында да үлкен роль атқарады.

Кәсіпорын қорларының құрылымы**Өндірістік құрылым**

Негізгі қор(капитал)

Айналым қоры(капитал)

Же
рҮй-
лер
және
ғима-
ратМашина-
лар,
құрал-
дар, бері-
ліс меха-
низмі,
транспорт
-тарНег-
ізгі
капи-
тал-
дың
басқа
түріШикізат,
отын,
энергия
материал-
дар, саты-
лып алын-
ған жар-
тылай
фабрикат-
тарӨнді-
ріс
өзі
жаса-
ған
жар-
ты-
лай
фаб-
рикат
тар

Кәсіпорынның қызметтері :

- **Өндірісте және жекеше тұтынылатын өнім шығару;**
- **Тұтынушыға өнімді жеткізу және сату;**
- **Өнімді сатып болғаннан кейін қызмет атқару;**
- **Кәсіпорындағы өндірісті материалдық – техникалық жабдықтау;**
- **Кәсіпорын жұмысшыларының еңбегін ұйымдастыру және басқару;**
- **Кәсіпорындағы өндіріс көлемін жан – жақты дамытып, ұлғайту;**
- **Кәсіпкерлік;**
- **Салықтарды төлеу, мемлекеттік бюджеттің және басқа да қаржы ұйымдарының міндетті және міндетті емес төлемдерін орындау;**
- **Мемлекеттік заңдарды, нормативтер мен стандарттарды орындау.**